

ਬਵਾਂ: ਸਲਾ ਅਤੇ ਅਨੁਰਾ

ਅਧਿਆਇ 10 ਵਿਚ ਅਠਵੀਂ ਬਵਾ (ਸਲਾ) ਅਤੇ ਨੈਵੀਂ ਬਵਾ (ਅਨੁਰਾ) ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਦੇ ਸਿਖਰ (ਅੰਤ) ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਦਸਵੀਂ ਬਵਾ (ਪਲੇਠੇ ਦੀ ਮੋਤ) 11 ਤੋਂ 13 ਅਧਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਊਨ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਲਈ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਇਸ ਲਈ ਬਵਾਂ ਘੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (10:1, 2)। ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਮਿਸਰ ਉੱਤੇ ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਘੱਲੇਗਾ। ਫ਼ਿਰ ਉਹ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਚਲੇ ਗਏ (10:3-6)।

ਉਸ ਦੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੇ, ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ; ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ (10:7, 8)। ਜਦੋਂ ਦੋ ਇਸਰਾਏਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ - ਬੱਚਿਆਂ, ਇੱਜੜਾ ਅਤੇ ਵੱਗਾਂ ਸਮੇਤ - ਜਾਵੇਗਾ, ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਘੱਲਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ (10:9-11)।

ਅੱਗੋਂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਪਸਾਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਦੀ ਬਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ (10:12-15)। ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ! ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਵਾ ਮੈਥੋਂ ਹਟ ਜਾਵੇ (10:16, 17)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਲਾ ਹਟ ਗਈ; ਪਰ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਮਨ ਕਠੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਘੱਲਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ (10:18-20)।

ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਫਿਰ ਨੈਵੀਂ ਬਵਾ ਭੇਜੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਵਿਚ ਅਨੁਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਨੁਰ ਘੁੰਪ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਲੋਕ ਇਸ ਅਨੁਰੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਸੀ (10:21-23)। ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੋਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇੱਜੜ ਅਤੇ ਵੱਗ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣ (10:24)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ (10:25, 26)। ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਮਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਕਠੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਕੇ ਉਥੋਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੂਸਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (10:27-29)।

ਸਲਾ (10:1-20)

ਸਲਾ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਵਨੀ (10:1-6)

ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਫ਼ਿਰਊਨ ਕੋਲ ਜਾਹ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਏਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਵਾਂ।^੧ ਏਸ ਲਈ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਰ ਆਪਣੇ ਪੋਤ੍ਰੇ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਰੋ ਜੋ ਸਖਤੀ ਮੈਂ ਮਿਸਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਅਰ ਮੇਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ ਕਿ ਮੈਂ ਯਹੋਵਾਹ ਹਾਂ।^੨ ਮੈਂ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਯਹੋਵਾਹ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਐਉਂ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਭਈ ਕਦ ਤੀਕ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ? ਮੇਰੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਹ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੇਰੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇ।^੩ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਘੱਲਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਵੇਖ ਮੈਂ ਭਲਕੇ ਤੇਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਲਾ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।^੪ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਐਉਂ ਢੱਕ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੇਖ ਨਾ ਸੱਕੇਗਾ ਅਰ ਉਹ ਉਸ ਬਕੀਏ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਖਾ ਜਾਵੇਗੀ ਅਰ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਬਿਰਛਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜੂਹ ਵਿੱਚ ਉੱਗੇ ਹਨ ਖਾ ਜਾਵੇਗੀ।^੫ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਅਰ ਸਾਰੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਭਰ ਦੇਵੇਗੀ ਇੱਥੋਂ ਤਾਈਂ ਭਈ ਨਾ ਤੇਰੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤੇਰੇ ਦਾਦਿਆਂ ਨੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੀਕ ਵੇਖਿਆ। ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੜ ਕੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਕੋਲੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ।

ਆਇਤ 1. ਅਠਵੀਂ ਬਵਾ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਊਨ ਕੋਲ ਜਾਹ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਮੂਸਾ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਬਵਾ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਦਰਅਸਲ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (10:4-6), ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੈਂ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ [ਫ਼ਿਰਊਨ] ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਰਥਾਤ ਟਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬੰਦ, ਨਾਲੇ 9:34, ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਿਰਊਨ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੱਦ ਫੜੀ ਸੀ; ਉਸ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ, ਯਹੋਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਜਿੱਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 2. ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਉਹ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਯੋਜਨਾ ਬਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾਉਣ ਦੁਆਰਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕੰਮ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਦੇਣਗੇ - ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ (ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਰ ਆਪਣੇ ਪੋਤ੍ਰੇ) ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਨੇਮ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲਣ (12:26, 27; 13:8; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 4:9; 6:7; ਜਬੂਰ 77:11-20;

78:4-6, 43-53; 105:26-38; 106:7-12; 135:8, 9; 136:10-15)। ਉਸ ਮੁਕਤੀ (ਛੁਟਕਾਰੇ) ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ [ਉਸ ਨੇ] ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾਏ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਥੇ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ। ਮਿਸਰੀਆਂ ਦਾ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ - ਦਸ ਬਵਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਜਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਪਰਜਾ ਜਾਣ ਲਵੇਗੀ ਕਿ [ਉਹ] ਯਹੋਵਾਹ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਇਸਰਾਏਲੀ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਯਹੋਵਾਹ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ “ਯਹੋਵਾਹ” ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਜਾਣਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਤਿਤਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਕੇ ਕੁਝ ਜਾਣਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬੰਦ, 6:3 ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ” ਨਾਮ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਰੇ ਪਿਤਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ, ਅਧਿਆਇ 6 ਵਿਚ ਬੰਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁਡਾਏ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੇ ਜਿੰਨਾ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 3. ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਫੇਰ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾ ਖਲੋਤੇ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਸਰ ਉੱਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਵਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜੇਕਰ ਫ਼ਿਰਊਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ ਉਸ ਦੇ ਘਮੰਡ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਸੀ ਜੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ [ਕੀਤਾ ਸੀ] ਅਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 4. ਉਹ ਬਵਾ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੀ ਬਵਾ ਸੀ। ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਕਾਲ ਲੈ ਆਈਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਹਰੇਕ ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੋਕ ਅਤੇ ਡੰਗਰ ਦੇਵੇਂ ਭੇਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਬਵਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਖਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਏਸ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮੈਥੋਂ ਹਟਾਵੇ” (10:17)। ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੌਤ ਸੀ - ਜੇਕਰ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ।

ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਵਾ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗੀ: ਭਲਕੇ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਤਾਂਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫ਼ਿਰਊਨ, ਯਹੋਵਾਹ ਜਾਂ ਮੂਸਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (8:10, 23, 29; 9:5, 18)।

ਆਇਤ 5. ਅੱਗੇ ਮੂਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਹੋਣਗੀਆਂ: ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਢੱਕ ਦੇਣਗੀਆਂ। “ਪਰਤ” (1:੫, ਅਯਿਨ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜਥਾਰਥ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ “ਅੱਖ” ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। “ਧਰਤੀ ਦੀ ਅੱਖ” ਇਕ ਅਸਧਾਰਣ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੈ ਜੋ ਵਚਨ ਵਿਚ

ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ (10:15; ਗਿਣਤੀ 22:5, 11)। ਇਹ “ਧਰਤੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪਰਤ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।¹

ਮੂਸਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਮਿਸਰੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ: ਉਹ ਸਾਰੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਜੋ ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ ਖਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਰਣਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਬਵਾ ਤੋਂ ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ “ਸਾਰੇ” ਅਤੇ “ਸੱਭੇ ਕੁਝ” ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਉਸ ਗੱਲ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਵਧਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (9:25)। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਫਸਲਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਕਣਕ ਅਤੇ ਮਸਰ (9:31, 32)।

ਆਇਤ 6. ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਸਤਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਬਵਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ: ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਘਰ, ਉਸ ਦੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਸਮੇਤ ਹਰ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਅੰਤ ਵਿਚ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਬਵਾ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ: ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਨਾਲੋਂ ਡਾਢੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਆਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਦੇ ਆਵੇਗੀ (ਵੇਖੋ 9:18, 24)। ਤੇਰੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਦਾਦਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਤ 2 ਵਿਚ “ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ” ਅਤੇ “ਆਪਣੇ ਪੇੜ੍ਹੇ” ਦਾ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ। ਆਇਤ 2 ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਮੂਹ ਹੈ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲੀ ਅੰਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਆਇਤ 6 ਵਿਚ ਜੋ ਸਮੂਹ ਹੈ ਉਹ ਮਿਸਰੀ ਪੂਰਵਜਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਭਾਗ ਦੇ ਲਈ ਪੁਸਤਕ ਅਵਲੰਬ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ (10:1-6)।

ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ “ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ” ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ (10:3) ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ, ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਾਇਦ ਮੂਸਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਬਵਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਉੱਥੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਮੂਸਾ ਨਾਲ ਸੰਦੇਬਾਜੀ ਕਰਨਾ (10:7-11)

‘ਤਦ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਟਹਿਲੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਏਹ ਮਨੁੱਖ ਕਦ ਤੀਕ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਾਹੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ। ਅਜੇ ਤੀਕ ਤੁਸਾਂ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਿਸਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ⁸ਤਾਂ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਫ਼ਿਰਊਨ ਕੋਲ ਮੁੜ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਜਾਓ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੋ ਪਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ⁹ਮੂਸਾ ਆਖਿਆ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੁਆਣਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇੱਜੜਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵੱਗਾਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਪਰਬ ਹੈ। ¹⁰ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਐਉਂ ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਗ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਆਇਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ! ਵੇਖ ਲਓ ਬੁਰਿਆਈ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਹੈ। ¹¹ਐਉਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਜਾਓ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਏਹੇ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਲੋੜਦੇ ਹੋ। ਮੈ ਉਹ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਧੱਕੇ ਗਏ।

ਆਇਤ 7. ਮੂਸਾ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਟਹਿਲੂਆਂ (ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ) ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝੱਟ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਏਹ ਮਨੁੱਖ ਕਦ ਤੀਕ ਸਾਡੇ ਲਈ

ਇੱਕ ਫਾਹੀ ਹੋਵੇਗਾ? “ਕਦ ਤੀਕ ...” ਸਵਾਲ ਆਇਤ ਤਿੰਨ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। “ਫਾਹੀ” (פּוֹחֵם, ਮੋਕੋਸ) ਇਕ ਫੰਪਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਪੰਛੀ ਜਾਂ ਇਕ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਲਈ ਵਿਛਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਆਮੋਸ 3:5; ਅੱਯੂਬ 40:24)। ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਮਿਸਰ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਫਾਹੀ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੇਸ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕ “ਫਾਹੀ” ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੀ। ਇਕ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਏਹ ਮਨੁੱਖ ਕਦ ਤੀਕ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ?” (NAB) ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਕਦੋਂ ਤੀਕ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਧੋਖਾ ਖਾਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ?” (NJB)।

ਟਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ **ਮਿਸਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ** ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਤਕਥਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੂਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਤੇ ਬਵਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ: “ਮਿਸਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।” ਮਿਸਰ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ “ਨਿਸ਼ਾਨਾ” ਦੀ ਉਗਰਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਖਾਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਟਹਿਲੂਆਂ ਨੇ ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ **ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ**। “ਮਨੁੱਖਾਂ” ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ אִישׁ (ਇਸ) ਦੇ ਬਹੁਵਚਨ ਰੂਪ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਲੋਕਾਂ” (NIV) ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 8, 9. ਫਿਰਉਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ **ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੱਦਿਆ**। ਉਹ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਭੇਜਣ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ **ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ** ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਜਾਣਗੇ: **ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੁਆਣਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇੱਜੜਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵੱਗਾਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ।** ਸਾਰੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਜਾਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜੁਆਨ ਜਾਂ ਬੁੱਢੇ ਹੋਣ, ਪੁਰਸ਼ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਜਾਣਗੇ।

ਆਇਤ 10. ਫਿਰਉਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, **ਐਉਂ ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਗ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ!** ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਵਾਂਗਾ! ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੀ ਵੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।” ਜੈਨ ਆਈ. ਡਰਹਮ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰਉਨ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਫੇਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ “ਯਹੋਵਾਹ” ਨਾਮ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ “ਹੋਵੇ” ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ (3:14, 15 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਉਸ ਨੇ ਫਿਰਉਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ “ਯਹੋਵਾਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣ ਲਵਾਂਗਾ!”²

ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਮੁੱਕਰਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਮੂਸਾ ਦਾ ਫਿਰਉਨ ਨੂੰ ਇਹ ਆਖਣਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਿਓ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪਰਬ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਲਈ

ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਹੇ (5:1, 3; 8:27)। ਉਹ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੁਰਿਆਈ (ਜਾਂ “ਬੁਰਾ ਉਦੇਸ਼”) ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੀ,³ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਆਇਤ 11. ਫਿਰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, 8:25-29 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ਇਸਰਾਏਲੀ “ਏਸੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ” ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ “ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ” ਸੀ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਵਾਰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖਾਂ (מַאֲדָּה, *ਰੈਗਈਬਾਰਿਮ*) ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਤੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ, ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਉਚਿਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤਿਉਹਾਰਾਂ (ਪਰਬਾਂ) ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ (23:17; 34:23; ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 16:16)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਪਰਤ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗਏ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ [ਫ਼ਿਰਉਨ] ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਧੱਕੇ ਗਏ।

ਸਲਾ ਦਾ ਦੇਸ ਨੂੰ ਢੱਕਣਾ (10:12-20)

¹²ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਮਿਸਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਲਾ ਲਈ ਪਸਾਰ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮਿਸਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਵੇ ਅਰ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਗ ਪੱਤ ਜਿਹੜਾ ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਚੱਟ ਜਾਵੇ। ¹³ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਢਾਂਗਾ ਮਿਸਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲੰਮਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਉਸ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਅਰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੁਰੇ ਦੀ ਹਵਾ ਵਗਾਈ। ਜਾਂ ਸਵੇਰਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੁਰੇ ਦੀ ਹਵਾ ਸਲਾ ਲੈ ਆਈ। ¹⁴ਅਰ ਸਲਾ ਸਾਰੇ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਆਈ ਅਰ ਮਿਸਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪਈ ਅਤੇ ਅੱਨੀ ਭਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਅਜੇ ਹੀ ਸਲਾ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ ਅਰ ਨਾ ਏਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਫੇਰ ਕਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ¹⁵ਸੋ ਉਸ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਰਤ ਢੱਕ ਲਈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਅਨੇਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਗ ਪੱਤ ਚੱਟ ਲਿਆ ਨਾਲੇ ਬਿਰਛਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਫਲ ਜਿਹੜਾ ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਰਛਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦੇ ਸਾਗ ਪੱਤ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹਰਿਆਈ ਨਾ ਰਹੀ। ¹⁶ਤਾਂ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਅਰ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ। ¹⁷ਹੁਣ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਾਪ ਨਿਰਾ ਐਤਕੀ ਦੀ ਵਾਰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕੋਲ ਸਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਏਸ ਮੈਤ ਨੂੰ ਮੈਥੋਂ ਹਟਾਵੇ। ¹⁸ਤਾਂ ਉਹ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ¹⁹ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਪੱਛੋਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ ਹਵਾ ਮੇੜੀ ਜਿਸ ਸਲਾ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਸਲਾ ਨਾ ਰਹੀ। ²⁰ਪਰ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਮਨ ਕਠੋਰ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤਾਂ 12, 13. ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਪਸਾਰ। ਇਹ ਇਸਾਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਕ ਦਿੱਖ ਸਬੂਤ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਬਵਾ ਮੂਸਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਸੀ (ਵੇਖੋ 7:20; 9:22, 23; 10:21, 22)। ਜਦੋਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ: **ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਅਤੇ ਪੁਰੇ ਦੀ ਹਵਾ**। ਜਿਵੇਂ ਜੇ. ਫਿਲਿਪ ਹਯਾਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, “ਪੁਰੇ ਦੀ ਹਵਾ ਨੇ ਸੀਨਈ ਅਤੇ ਅਰਬ ਦੇ ਮਾਰੂਥਲ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਰੂਥਲ ਦੀ ਸਲਾ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸਲਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।”^{੧੪} ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਕੰਮ - ਇਕ ਅਲੌਕਿਕ ਘਟਨਾ, ਇਕ ਚਮਤਕਾਰ - ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ: (1) ਇਸ ਦੀ ਨਬੂਤਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (10:4-6); (2) ਇਹ ਹੁਕਮ ਤੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ **ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਢਾਂਗਾ ਲੰਮਾ ਕੀਤਾ** ਅਤੇ (3) ਇਹ ਮਿਸਰ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੀ ਸਲਾ ਸੀ (10:14)। ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਬਵਾ ਨੂੰ ਉਸ ਕੁਦਰਤੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖੀ (10:16)।

ਆਇਤ 14. ਬਵਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਲਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: **ਅਰ ਸਲਾ ਸਾਰੇ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਆਈ ਅਰ ਮਿਸਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪਈ**। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਇਹ ਵੀ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾ **ਐਂਨੀ ਭਾਰੀ ਸੀ** ਕਿ ਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਆਈ ਸੀ (ਵੇਖੋ 9:18, 24; 10:6) ਅਤੇ ਨਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਫੇਰ ਕਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਇਤ 15. ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (10:5), ਸਲਾ ਨੇ **ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਰਤ ਢੱਕ ਲਈ**। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ **ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਅਨੁਰਾ ਹੋ ਗਿਆ** ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਲਾ ਦਾ ਝੁੰਡ ਉੱਡਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਅਨੁਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਰੇ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਰੀ ਲੋਕ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਖਾਸਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੇਵਤਾ ਰੀ (ਜਾਂ ਰਾ)।

ਆਖ਼ਰੀ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਸਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਹੈ: **ਉਸ ਸਾਰਾ ਸਾਗ ਪੱਤ ਚੱਟ ਲਿਆ** ਜਿਹੜਾ **ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ** (10:5 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਉਹ ਭਿਆਣਕ ਤਬਾਹੀ ਜੋ ਸਲਾ (ਟਿੱਡੀਆਂ) ਦੇ ਝੁੰਡ ਨੇ ਮਚਾਈ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਯੋਏਲ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਬੀ ਨੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਪ “ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਰਗਾ” ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ “ਰਥਾਂ” ਵਾਂਗ ਸ਼ੇਰ ਮਚਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਦੰਦ “ਬਬਰ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਦੰਦ” ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਨੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗੂਰੀ ਵਾੜੀ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਿਰਛਾਂ ਦੀ ਛਿੱਲ ਲਾਹ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਗ ਅਦਨ ਨੂੰ “ਵਿਰਾਨ ਉਜਾੜ” ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ (ਯੋਏਲ 1:4-12; 2:1-11)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੜਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਤੋਂ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਉਹ ਮਿਸਰ ਦੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫਸਲ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 16. ਇਸ ਬਵਾ ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ, **ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ**। ਫੇਰ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਗੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ (9:27), ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। **ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਅਰ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ**; ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਜੋਂ ਇਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰਤੱਥ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਉਹ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਕੋਲ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ **ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ**। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਗਿਓਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (10:11)। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀ ਪਰਜਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਕੀ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 10:20)। ਸ਼ਾਇਦ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੌਲਸ ਰਮੂਲ ਨੇ “ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਆਖਿਆ [ਜਿਹੜੀ] ਮੌਤ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ” ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਉਹ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪੀ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜੇਗ ਉਦਾਸੀ” ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਤਮਿਕ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਤੋਬਾ (ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ) ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:9, 10)।

ਆਇਤ 17. ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ **ਮਾਫ਼** ਕਰ ਅਤੇ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ** ਅੱਗੇ ਸਫ਼ਾਰਸ਼ (ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ) ਕਰ ਕਿ ਉਹ ਮੈਥੋਂ **ਏਸ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਟਾਵੇ**। ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ, ਜੇਕਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਲ ਅਤੇ ਮੌਤ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸਲਾ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ, ਅਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸੁਗੰਧ ਨੇ ਮਿਸਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤਾਂ 18, 19. ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ “ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਹਾਰੂਨ” ਦੀ ਵੱਲੋਂ (10:16) ਮੂਸਾ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: **ਉਹ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ**। ਮੂਸਾ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ **ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਸਲਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ** ਜਿਸ ਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ - **ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ**। ਇਸ ਵਾਰ, ਹਵਾ **ਪੱਛੋਂ ਵੱਲੋਂ ਚੱਲੀ** ਅਤੇ **ਸਲਾ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ**, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਾਸ ਹੋ ਗਈ।

ਆਇਤ 20. ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਓਨੀ ਛੇਤੀ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਬਵਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੇਰ ਕਰ ਲਿਆ (ਜਾਂ **ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦਾ ਮਨ ਕਠੇਰ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ**) ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਫੇਰ ਮੂਸਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਨੁਰਾ (10:21-29)

²¹ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਅਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਪਸਾਰ ਤਾਂ ਜੋ ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਜੇਹਾ ਅਨੁਰਾ ਜਿਹੜਾ ਟੋਹਿਆ ਜਾਵੇ। ²²ਤਾਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਅਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਪਸਾਰਿਆ ਅਰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਨੁਰ ਖੁੱਪ ਰਿਹਾ। ²³ਕਿਸੇ

ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਅਰ ਨਾ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੀਕ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਪਰ ਸਾਰੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਿਆਂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣਾ ਸੀ। ²⁴ਤਦ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੋ। ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਜ਼ਤ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਗ ਰਹਿ ਜਾਣ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਆਏ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾਣ। ²⁵ਤਾਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਬਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਮ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦਿਓ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਲਈ ਚੜ੍ਹਾਈਏ। ²⁶ਸਾਡੇ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣਗੇ, ਇੱਕ ਖੁਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਲਈ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਦ ਤੀਕ ਉੱਥੇ ਨਾ ਜਾਈਏ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੀ ਹੈ। ²⁷ਪਰ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਓਸ ਨੇ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਓਹ ਜਾਣ। ²⁸ਤਾਂ ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਨਿੱਕਲ ਜਾਹ ਅਰ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਤੂੰ ਫੇਰ ਕਦੀ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੇਖੀ ਕਿਉਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖੇਗਾ ਤੂੰ ਮਰੇਗਾ। ²⁹ਤਾਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਤੂੰ ਠੀਕ ਬੋਲਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਦੀ ਤੇਰਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੇਖਾਂਗਾ।”

ਆਇਤਾਂ 21-23. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੌਵੀਂ ਬਵਾ ਦਾ ਅਨੁਰਾ ਰੇਤਲੇ ਤੁਫ਼ਾਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਛਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਜੇਹਾ ਅਨੁਰਾ ਜਿਹੜਾ ਟੋਹਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: ਨਾ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੀਕ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ। ਚਾਨਣ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਜੋ ਅਨੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਪਰ ਭਿਆਣਕ ਰੇਤਲਾ ਤੁਫ਼ਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਰੇਤਲਾ ਤੁਫ਼ਾਨ ਜਾਂ ਹਨੇਰੀ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ।⁵

ਕੋਈ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਜੇਕਰ ਅਨੁਰਾ ਸਿਰਫ ਰੇਤਲਾ ਤੁਫ਼ਾਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਇਕ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?” ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ:

- (1) ਤੁਫ਼ਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਪਸਾਰਿਆ);
- (2) ਇਸ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ (ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਰਾ ਸੀ “ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ,” ਘੁੱਪ ਅਨੁਰਾ ਜਿਹੜਾ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿਹਾ) ਅਤੇ (3) ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ (ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ)। ਅਨੁਰੇ ਦੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹਨ: ਇਹ “ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਤੈਰਨ ਵਾਲੀ ਜਲਮਈ ਭਾਫ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ” ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ,⁶ ਜਾਂ ਇਹ “ਅਲੌਕਿਕ ਅਨੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ... ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਭਾਵਕ ਵਿਆਖਿਆ” ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।⁷

ਪਿਛਲੀ ਸਲਾ ਦੀ ਬਵਾ ਨੇ ਵੀ ਅਨੁਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (10:15)। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਬਵਾਂ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਅਪਮਾਨ ਸਨ, ਖਾਸਕਰ ਰੀ (ਰਾ) ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਲਈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਿਆਂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਨਣਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਮਿਸਰੀ ਅਨੁਰੇ ਵਿਚ ਰਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ, ਅਨੁਰਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 8:22; ਯੇਏਲ 2:1, 2; ਸਫ਼ਨਯਾਹ 1:15; ਆਮੋਸ 5:20; ਮੱਤੀ 8:12; 2 ਪਤਰਸ 2:17; ਯਹੂਦਾਹ 13)।

ਆਇਤ 24. ਫ਼ਿਰਉਨ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਵਾ ਵੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮੂਸਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਅਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਆਏ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾਣ

ਪਰ ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਜ਼ਤ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਗ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣਗੇ। ਇਹ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ (ਵੇਖੋ 8:25-29; 10:8-11)।

ਆਇਤਾਂ 25, 26. ਮੂਸਾ ਅਟੱਲ ਸੀ; ਸਾਰੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਇੱਕ ਖੁਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇਗਾ।** ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਤਦ ਤੱਕ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਨਗੇ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਆਇਤਾਂ 27-29. ਫੇਰ, ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਰਾਜੇ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਨਿੱਕਲ ਜਾਹ ਅਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖੋਗਾ ਤੂੰ ਮਰੇਗਾ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਦੀ ਤੇਰਾ [ਫ਼ਿਰਊਨ] ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੇਖਾਂਗਾ।

ਮੂਸਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਸੱਚੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ 12:31, 32 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਫੇਰ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਿਆ ਸੀ? ਇਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਚੰਗੇ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਸਨ। ਆਰ. ਐਲਨ ਕੋਲ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਮੂਸਾ ਜਾਂ ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤੇ।”⁸ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 12:31, 32 ਵਿਚ ਜੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੂਸਾ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਫ਼ਿਰਊਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।⁹

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ (10:2)

ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਧਰਮ, ਘਰ-ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਬਾਰੇ “ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਨੂੰ ਪਸਾਰ ਦੇ ਪਰਬ ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 6:6, 7)। ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ?

“ਇੱਕ ਖੁਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇਗਾ” (10:26)

ਜੇਕਰ ਸ਼ਤਾਨ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਪਰਤਾਵੇਗਾ। ਬਵਾ ਦੇ ਵਿਰਤਾਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਵਾਰ, ਫ਼ਿਰਊਨ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਹੀ ਛੱਡ ਜਾਣਗੇ।

“ਜਾਓ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਣਾ” ਉਸ ਬਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਮੱਖਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਲੈ ਕੇ ਆਈ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਅਰ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਲਈ ਏਸੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾਓ” (8:25)। ਮੂਸਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਅੜਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਕਰਕੇ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ (8:27)। ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਵਾਂਗਾ ... ਪਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਣਾ” (8:28)। ਪਰ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਪੱਥਰ ਕਰ ਲਿਆ (8:32)। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੱਜ ਸ਼ਤਾਨ ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੋ, ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਣਾ; ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁੱਝ ਨਾ ਜਾਣਾ।”

“ਜਾਓ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਣਾ” ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ (9:27, 28) ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਕਠੋਰ ਹੋ ਗਿਆ (9:34, 35)। ਅਗਲੀ ਬਵਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੁਆਣਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇੱਜੜਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵੱਗਾਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਪਰਬ ਹੈ” (10:9)। ਫ਼ਿਰਉਨ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਵੇਗਾ (10:10)। ਸ਼ਤਾਨ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਮਸੀਹੀ (ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ) ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਣ ਜਾਹ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਹ। ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚਲੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੀਂ।”

“ਜਾਓ, ਪਰ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਇੱਥੇ ਛੱਡ ਜਾਓ” ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਨੁਰੋ ਵਾਲੀ ਬਵਾ ਆਈ। ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਅਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੋ। ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਜੜ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਗ ਰਹਿ ਜਾਣ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਆਣੇ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾਣ” (10:24)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਮੁੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (10:25) ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਖਿਆ, “ਸਾਡੇ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣਗੇ, ਇੱਕ ਖੁਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਲਈ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਦ ਤੀਕ ਉੱਥੇ ਨਾ ਜਾਈਏ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੀ ਹੈ” (10:26; ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਫੇਰ ਫ਼ਿਰਉਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ (10:27)। ਜੇਕਰ ਸ਼ਤਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਤਾਵਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਚਿਤ ਜਵਾਬ ਹੈ “ਇੱਕ ਖੁਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇਗਾ।” ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ! ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਸਿਪਾਹੀ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਮਹਾਨ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜਾਂ ਸ਼ਤਾਨ ਨਾਲ ਸੰਦੇਬਾਜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਸਿੱਟਾ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਤਾਂ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਤ ਵਿਚ, ਪਲੇਠਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫ਼ਿਰਉਨ ਨੇ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ: “ਉਠੋ ਅਰ ਮੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਨਿੱਕਲ ਜਾਓ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਵੀ ਅਰ ਜਾਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਇੱਜ਼ਤ ਵੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਗ ਵੀ ਲੈ ਜਾਓ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੇ ਸੀ ਅਤੇ ਚਲੇ ਜਾਓ” (12:31, 32)। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਧੀਰਜ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਤਾਨ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।¹⁰

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਫਰਾਂਸਿਸ ਬਰਾਊਨ, ਐਸ. ਆਰ. ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ ਏ. ਬਰਿੰਗਸ, *ਦ ਬਰਾਊਨ-ਡਰਾਈਵਰ-ਬਰਿੰਗਸ ਹਿਬਰੂ ਐਂਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੈਕਸੀਕਨ* (ਬੋਸਟਨ: ਹਫਟਨ, ਮਿਫਲਿਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, 1906; ਦੂਜੀ ਛਾਪ, ਪੀਬੋਡੀ, ਮਾਸਾਚੂਸੈਟਸ: ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1997), 744. ²ਜੌਨ ਆਈ. ਡਰਹਮ, *ਐਕਸਡਸ*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 3 (ਵਾਕੋ, ਟੈਕਸਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1987), 136. ³ਐਚ. ਐਲ. ਐਲੀਸਨ, *ਐਕਸਡਸ*, ਦ ਡੇਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼ (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1982), 57. ⁴ਜੇ. ਫਿਲਿਪ ਹਯਾਤ, *ਐਕਸਡਸ*, ਦ ਨਿਊ ਸੈਂਚੂਰੀ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਡਰਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1971), 124. ⁵ਜੇਮਸ ਬਰਟਨ ਕੋਫਮੈਨ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਐਕਸਡਸ*, ਦ ਸੈਕੰਡ ਬੁਕ ਆਫ ਮੋਜ਼ੇਜ਼ (ਐਬੀਲੀਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਏਸੀਯੂ ਪ੍ਰੈਸ, 1985), 127-28. ⁶ਐਡਮ ਕਲਾਰਕ, *ਦ ਹੋਲੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਐਂਡ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ ਨੋਟਸ*, ਜਿਲਦ 1, *ਜੈਨੇਸਿਸ-ਡਿਊਟਰੋਨੋਮੀ* (ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ: ਹਿਚਕੋਕ ਅਤੇ ਵਾਲਡਨ, ਮਿਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ), 341. ⁷ਰੇਨਲਡ ਈ. ਕਲੀਮੈਂਟਸ, *ਐਕਸਡਸ*, ਦ ਕੈਮਬਰਿਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਕੈਮਬਰਿਜ਼: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1972), 63. ⁸ਆਰ. ਐਲਨ ਕੋਲ, *ਐਕਸਡਸ: ਐਨ ਇੰਟਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਟਿੰਡੇਲ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਡਾਊਨਰਸ ਗਰੇਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1973), 101. ⁹ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ। ¹⁰ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਲਾਉਡ ਗਿਲਡ ਵੱਲੋਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ 1970 ਈਸਵੀ ਵਿਚ, ਬ੍ਰਿਸਬੇਨ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।